

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerkesztőség kiadóhivatal
228 és 1047
Sz. Sz. — — — 228
Egy szám ára pálván-
rón és vidéken is 1 lej
Bukarestben — — — 5

KELET

81
Disztér 2. II. 8.
Dr. Ramassetter Róbert
Budapest

KELET

ITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejfel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40.—
Egyszám ára — ck

1926 február 2 Kedd

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 26 szám

5686. Söbát 18

A zsidóság és a választások

A közéleti választások kiírásával egyidejűleg egy román ellenzéki pártok, mint a kormányzó-párt részéről élénk tárgyalások indultak meg a kisebbségekkel. Ezek a tárgyalások azt célozzák, hogy a kisebbségek a román ellenzéki pártokkal, vagy esetleg a liberális párttal karöltve induljanak a választási küzdelembe és vagy előbbinek, vagy utóbbinak győzelme biztosítsák. Természetesen, a tárgyalások során az egyes pártok vezetői a zsidóság hivatalos vezetőivel is keresetek érintkezést azirányban, hogy a zsidó kisebbség együttműködését biztosítsák küzdelemükben. A zsidóság felelős vezetői e pillanatban még nem döntöttek felül, hogy melyik román pártjához csatlakozzanak, ami természetesen is, mert hiszen olyan fontos elvi és egyéb kisebbségi érdekekről van szó, amelyeket a zsidó felelős vezetőknek nagyon is mélyre kell vetniük, mielőtt véglegesen határoznának.

Az erdélyi zsidóság legjelentősebb politikai szerve, a Zsidó Nemzeti Szövetség legelőrevezetőbbnek az egyes kisebbségi pártokkal való kooperációt találta volna, azonban maguk ezek a kisebbségi pártok sem döntöttek még afelől, hogy a román pártok közül melyik párttal csatlakozzanak és melyik párttal induljanak a választási küzdelemben. Egy bizonyos és pedig az, hogy a városi képviselő testületekre a zsidóságnak mindenütt számarányának megfelelően kell bejutnia, mert csak így védheti meg nagyon is sokszor kijáratott és nagyon is sokszor veszedelemben forgó érdekeit. Ennek előérése nem csak elvi tekinteteket kell figyelembe venni, hanem olyan tárgyi garanciákat kell keresnie, amelyek megingathatatlanul biztosítják számára azt a pozíciót, amely teherrelésének nagyságánál fogva megilleti.

A legtermészetesebb szövetségstársak ebben a küzdelemben a többi kisebbségi pártok volnának, amelyekkel szövetkezési, igérei és sérelmei között és amelyekkel távolosabb céljait is könnyen azonosíthatja. Azonban a szövetségkötést mindeztől gátolta az a körülmény, hogy a legnagyobb kisebbségi párttal, a Magyar Párttal kapcsolatban olyan verziók keringenek, mintha az már megérett volna a liberálisokkal s így a választási küzdelemben nem a kisebbségek és nem a demokratikus ellenzéki pártok oldalán fog felvonulni, hanem elléni legnagyobb ellenfelével, a liberális párttal egyvonalban. A politika a lehetőségek tudománya s így nincs jogunk bírálat alá vetni a Magyar Pártnak, vagy a többi kisebbségi pártoknak azt, hogy esetleg a liberálisokkal paktálnak. Elnökösen akkor nem, ha tényleges és megfelelő garanciát kap a párt azon sérelmek orvoslására, amelyek a magyar kisebbségekkel szemben ezidőig elkövetettek.

A zsidóság felelős képviselőinek is rövidesen választania kell a kedvező és kevésbé kedvező esélyek között. A zsidóság még nem adta fel azt a reményét, hogy a kisebbségi pártokkal és a demokratikus ellenzéki pártjaival karöltve fog indulni a választási küzdelemben. Ezt a hajlamát és akaratát azonban részben a többi kisebbségi pártok végleges állásfoglalása, részben pedig azok a komoly értékű garanciák befolyásolják, amelyeket az egyes román pártok részére biztosítanak. A könnyelmű elkötelezésnek nagyon súlyos kihatásai lennének a zsidóság részére, amelyet felelős vezetőinek mély belátással és komoly providencialitással kell meggátolnia. A döntésnek azonban rövidesen meg kell történnie s ki kell alakulnia annak az egységfrontnak, mely a zsidóság említett számarányát a városi képviselőtestületekben biztosítja. A közéleti választások sikere egy zsidó, mint a többi kisebbségek számára a közéleti országos választások keretében is biztosítja a sikert, a jelentős parlamenti képviselőket, amelyen keresztül kisebbségi jogait az eddiginél sokkal erősebben és sokkal intézményesebben tudja körülbástyázni.

A közvéleményre nézve mindenesetre az volna a legmegnyugtatóbb, ha a zsidóság a többi kisebbségi pártokkal és a városban demokratikus ellenzéki

pártokkal indulna sikeres küzdelemben, amely a mai konstelációk között a legtöbb tényleges eredménnyel bíztat.

Szigoru intézkedések a diákzavargások ellen

(Bukarest, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belügyminisztériumban értekezlet volt, amelyen résztvettek Tatarescu és Angheliescu miniszterek, Pangrati bukaresti egyetemi rektor és Mironescu, a bukaresti egyetem jogi fakultásának dékánja. Az értekezleten kizárólag a diákzavargások ügyével foglalkoztak. Elhatározták, hogy

1. a legszigorúbb felhívásban felszólítják a diákokat, hogy a zavargásokkal hagyjanak fel,
2. a rendőrség felhatalmazást kap arra, hogy a zavargókat letartóztassa és kísérje át a hadbírószághoz, ahol közrend elleni kihágásért eljárást fognak ellenük indítani,
3. a zavargó diákokat egyszersmindenkorra kizárják az összes romániai egyetemről és végül, ha mindezeknek az intézkedéseknek nem lesz meg a kellő fogantatjuk, akkor
4. bezárják azokat a fakultásokat, amelyeken zavargások voltak és ezek hallgatói elvesztik ezt az iskolaévüket.

Az értekezlet ilyen értelemben megkereste az összes romániai egyetemet és diákszervezeteket.

Befejeződtek a paktumtárgyalások a liberálisok és a Magyar Párt között

Szerdán dönt a Magyar Párt véglegesen. A szászok érintkezést keresnek a zsidókkal és a magyarokkal

(Bucuresti-Bukarest, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosban tegnap kiaplakátirozták a parasztpárt, a nemzeti párt és a néppárt választási egyezsége vonatkozó kommunikéit. Ellenzéki körökben nagyon jó hatást keltett az egyesült ellenzéki választási blokk proklamálása. Azok a nevézések, amelyek szombaton fennállottak a nemzeti párt és a parasztpárt közötti tárgyalásoknál a belügyi tárca betöltése körül, részint elimináltaknak tekinthetők. Megállapodtak ugyanis abban, hogy az ilyen részletkérdéseket annakidején egymás között fogják elintézni.

Készülnek az ellenzéki jelölőlisták

Az egyesült ellenzéki pártok közös bizottsága, amelyben tudvalevőleg egy parasztpárt, mint a néppárt és nemzeti párt egyformán vannak képviselve, ma délelőtt ülést tartott és már megkezdte a közéleti választásokkal kapcsolatos jelölőlisták elkészítését.

Elhatározták, hogy az egyesült ellenzéki blokk egész Erdély területére, Kolozsvár szék helyével, választási permanens propaganda bizottságot alakít, amelynek vezetésével dr. Dan Severt, a nemzeti párt főtitkárát bízták meg. Ez a bizottság hatalmas propagandába kezd a közéleti választásokkal kapcsolatban. Legfőbb feladatát az kapta, hogy lépjen érintkezésbe a magyar kisebbséggel és igyekezzék vele választási megegyezést létesíteni.

A szocialisták csatlakozása

Nagy meglepetést keltett ellenzéki körökben az a tény, hogy a szocialista párt központi vezetősége hivatalos kommunikéit tett közzé, amely szerint minden fentartás nélkül csatlakozik az egyesült ellenzéki blokkhoz és mindentől annak a listáit fogja támogatni. Ahol ilyen listák nincsenek, önállóan megy a küzdelemben.

Az ellenzéki blokk proklamálása után a nemzeti párt az építőmunkások nagytermében tegnap délelőtt nagygyűlést tartott. Demeter Dobrescu elnök megnyitójában méltatta az egyesült ellenzéki antiliberális blokk jelentőségét.

Maiteni Stefan kijelenti, hogy az ország rendkívül nehéz körülmények között van és választásoknál sok nehézséggel kell megküzdenni. Az ország közvéleményére vár az a feladat, hogy a veszedelem elkerülésének elejét vegye.

Cihodariu Demeter rámutat, hogy a legutóbbi 40 évből a liberálisok 30 évig voltak uralmon. Kérdi, hogy milyen jog alapján történt ez.

A szenvedő Erdély

Popovics Mihály kifejti, hogy Erdély népe sohase szenvedett annyit, mint ennek a kormánynak az uralma idején. A liberálisok uralomával jutottak hatalomra és uralomával akarják elhagyni a hatalmat. Az ellenzék fekete listát állít fel azokról, akik résztvesznek a közéleti választások visszaéléseiben. Ezek ellen eljárást fognak indítani. Egy ország előrehaladását nem adók útján kell elérni. Felhívja az ország közvéleményét, álljon hivatása magasztán és cselekedjen úgy, ahogyan azt vitális érdeke megkívánja.

Grigore Filipescu szerint az egyesült ellenzéki párt követeli a hatalmat, nem a kamarilla jóvoltából, hanem a néptől élvezett bizalom alapján.

Dobreacu vehemens beszédet mond a liberális kamarilla ellen. Az ország egy kaszárnyához hasonlít. Itt meghalt már a magántulajdon. Elmúlt az ideje annak, amikor a demokrácia a hatalmon levők talpnyalását jelentette.

Vajda Sándor kifejti, hogy Erdélynek 60 százaléka román és ez a többmilliónyi néptömeg rendületlenül a nemzeti párt mögött áll. Az ország fővárosát ki kell építeni. Hevesen támadja a liberálisokat.

Ezután határozati javaslatot fogadnak el, amelyben követelik a kormány azonnali távozását és tiltakoznak a közéleti választások kiírása ellen. Befejezésül Grigoria Filipescu bejelenti, hogy a jövő vasárnap a Teatrul Popularban a nemzeti párt újabb nagy népgyűlést fog tartani.

Bralianu ellenintézkedései

Az egyesült ellenzék imponáló megmozdulását a kormány többféle módon igyekszik paralizálni. A liberális helyiszervezetek, központuktól kapott utasítás alapján, mindentől ugynevezett politikamentes gazdasági listát ajánlottak fel az összes ellenzéki pártoknak. Az eddig beérkezett jelentések szerint ezek a kísérletek nem jártak eredménnyel, amennyiben eddig egyetlen helyen sem sikerült ilyen megegyezési listát összeállítani.

Hivatalosan közlik, hogy szerdára Tatarescu belügyminiszter Kolozsváron közigazgatási kon-

6 február 1

blag

כשר

L

mert ez kladós! nagyváradi, szigoruan érint. ENZ Cluj 1-18.

Siegelstein Prásident.

e

gét.

tesebb gyárt-ég. 1800

yér

decke

legjobban el-
biztos siker-
szület és meg-
rzó helyeket-
tes. Reggel és
élbe bevezetve
ban kapható-
BUKAREST
LEA-GRIVITEI 61

lmet

rrógépek eladá-
000 lei főtétel.
n — Sibiu

R ÉS
AG

y.
rt.
ó-
d.

l, bel- és
e deposit.
végez.

ferenciát hívott egybe, amelyen résztvesznek az összes erdélyi prefektusok és amelyen kizárólag a községi választások gyakorlati kérdésével fognak foglalkozni. Valószínű, hogy erre az értekezletre Tatarescu miniszteren kívül Lepadatu kultuszminiszter is leutazik. Lepadatu és Tatarescu között egyébként ma egész délelőtt megbeszélések folytak a községi választágyében. Lepadatu miniszter kolozsvári kapcsolatban van a Magyar Párttal mult néten megkezdett paktumtárgyalásokkal. Szerdára ígerte ugyanis a Magyar Párt, hogy válaszolni fog a kormány ajánlatára. Eppen ezért feltűnő az a bukaresti jelentés, amely szerint kormánykörök megerősítik azt a hirt, hogy a kormánypárt és a Magyar Párt között választási paktum jött létre.

Mi történik a Magyar Pártban?

Nem valószínű, hogy a paktum már befejezett tény lenne, mégis feltűnő a Magyar Párt magatartása, melyből sok mindeure lehet következtetni. A legtöbb jel szerint a párt kebelében — amint a temesvári példa is mutatja — nincs egységes felfogás. Ennek a tény-

Mégis megvan már a paktum

A késő esti órákban érkezett Rapid jelentés szerint Pál Árpád dr. Gyárfás, Elemér és Bernády György dr. tárgyalásai a kormánnyal befejezést nyertek.

Iteanu kamarai alelnök, aki tudvalevőleg székelyföldi, külön megállapodást is kötött a székelyekkel. Iteanu a „Rapid“ munkatársának kijelentette, hogy a meg egyezést megkötötte, de azok a hírek, hogy a meg egyezésnek súlyos koncessziói vannak, amint azt a nemzeti párti lapok írják, nem teletnek meg a való ságnak. A kormány csak olyan koncessziókat tett amelyeket bármelyik más párt is tett volna.

Szerdán egyébként Kolozsváron lesz Iteanu, Tatarescu, Tancred Constantinescu és Lepadatu miniszterekkel együtt és ekkor végleges formába öntjük a meg egyezést. Arra vonatkozólag, hogy mit tartalmaz a meg állapodás, Iteanu kijelentette, hogy a tárgyaló felek becsületszavukkal titoktartást fogadtak.

A szászok vezéré Kolozsváron

Ezekután nem lehetetlen, hogy a Magyar Párt keddi ülése meglepetéseket fog hozni. Ehhez hasonló következtetésekre ad okot az a körülmény, hogy dr. Hans Otto Roth, a német kisebbség parlamenti csoportjának elnöke, ma

nek adott kifejezést az „Adeverul“ is, amelynek szombat délutáni számában az a hír jelent meg, hogy a községi választásokkal kapcsolatban a Magyar Párt kebelében két felfogás uralkodik és emiatt szakadás várható a pártban. Sándor József, a Magyar Párt alelnöke, aki jelenleg Bukarestben tartózkodik nyilatkozott ebben az ügyben és többek között a következőket jelentette ki:

— A párt kebelében lehetnek véleményeltérések, de ez még korántsem jelentheti azt, hogy a párt kettészakadjon. Öszintén meg kell mondanom, hogy én mindig a nemzeti pártiak, illetve az egyesült ellenzékkel való együttműködésért harcoltam és most is ezen az állásponton vagyok, de amennyiben a pártközpont a liberálisokkal való együttthaladás mellett foglalna állást a keddi ülésen, csak természetes, hogy mint hű katonája a pártnak, alávetem magam a határozatnak. Ez az alávetés azonban részéről csak abban fog állani, hogy a várakozási állományba helyezkedem és várni fogom a fejleményeket. Semmilyen körülmények között nem fogom támogatni a liberálisok aspirációit.

délelőtt Kolozsvárra érkezett Temesvárról, ahol résztvett a sváb Volkerath ismeretes ülésén. Hans Otto Roth kijelentette, hogy Kolozsváron tárgyalni akar Ugroa Istvánnal, a Magyar Párt elnökével.

A mult hét péntekén ugyanis a német parlamenti csoport Bukarestben értekezletet tartott, amelyen azt a határozatot hozta, hogy a választási küzdelemben a többi kisebbségekkel együtt kíván résztveenni.

Ez a határozat a magyarságra vonatkozik, másodsorban a többi kisebbségekre, így, ahol szervezett tömegekben élnek: a zsidóságra, tekintet nélkül arra, hogy milyen taktikai álláspontot foglalnak el a választásokon.

Hans Otto Roth még ma este továbbutazott Bukarestbe, ahol két napig marad, hogy az egyesült ellenzékkel és a kormánnyal tárgyaljon és szerdán királyi audiencián jelenik meg. Pénteken összeül Nagyszombatban a német parlamenti párt, amely véglegesen dönteni fog a szászok magatartásáról.

A bizonytalan politikai helyzet természetesen elődázza a választások technikai előkészítését. Kolozsváron dr. Utalea Octavian polgármester és Muresan Septimiu vármegyei prefektus ma délelőtt megjelentek Petrescu Leonida törvényszéki elnök lakásán, ahol a választások függő ügyeiről és a város választókerületi beosztásáról tanácskoztak. A tanácskozás a késő délutáni órákig tartott. Beavatott helyről kapott információink szerint a tanácskozáson úgy határoztak, hogy a választási kerületeket a közigazgatási kerületek alapján osztják be.

A brassói zsidóság egységezen lép fel

Brassóból jelenti tudósítónk: A brassói zsidóság vezetőinek sikerült áthidalni az egyes pártárványalokat, — sőt a hitközségek között is fennálló ellentéteket és így a brassói zsidóság kompakt egységbe tömörülve fogja a zsidóság érdekeit a választásokon képviselni. A brassói zsidóságnak eme imponáló egységes föllépését egy csütörtök estére összehívott monstre gyűlésen fogja demonstrálni, amelyet Brassó város öszszzsidóságának vezetői hívtak egybe.

Ezen a gyűlésen egy komitét fognak megválasztani, amely arra lesz hivatva, hogy a már eddig is többségi és kisebbségi pártok részéről érkezett együttműködési javaslatokat vizsgálat alá vegye és a zsidóság érdekeinek legmegfelelőbb módon döntson azok fölött.

* Brassóban hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéző az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 82.

A fűrtől messiás

— Regény —

16

Irta Jacob Wassermann

Sóhajtott, ujjával a haját borzolta, grimaszokat vágott, végre felugrott, hevesen félrelokte az ásót, karjaival belékalimpált a levegőbe és kotló-hüppögő sűrűbe tört ki. Rachel meg se mozdult. Szokva volt már ilyenekhez, amióta Cirle megjelent.

— Saddaj, irgalmas Saddaj! — kiáltotta Knöcker. — En magam hallottam, a saját enfülemmel. Isten rossz néven ne vegye, de hát az én Rachelkém csak nem parázna! Odatérdelt Rachel elé, simogatta a haját és ugy adogta:

— Kicsi Rachelkém, én jó gyermekem, én angyalkám. Egy misze mesine a hülyékre, hogy a hamis menyasszonyban hisznek. Dögöljenek meg, mint a bélpoklosok.

És felugrott és úgy elrohant, mintha korbáccsal kergették volna.

Az éjszaka viharos volt. Dél felől jött a szél, és künn a síkságon úgy hörgött, mint egy örvény. A hold fakón vigyorgott a meghasogatott felhőkön keresztül és olyan volt az, mintha ő maga tépte volna széjjel és kergetné, cibálná őket maga előtt. Éjfél táján kitört az őszi zivatar. Repdeső nehéz, újnyogva villanásokkal cikáztak közük. Rachel csak nézte és torkában keserűt érzett a borzadástól. A távolban vonítottak a kutyák.

Rachel fáradt volt. Ami ott künn a világban történt, azzal nem törődött. Semmiben sem hitt és egy csomó örvény között nyugodt és elgondolkodó maradt. De félt a jövendőtől.

Mi legyen a gyerekkel? — gondolta magában, — és mi lesz velem, ha mindent megtudnak?

Hajnali kétóra tájon, — az égi vihar közben tovavonult, — a sófár hangja a templom udvarára szőlította a zsidókat. Zacharias Naár felolvasta Sabbatai levelét, amelyet menyasszonyához, Cirlehez írt, és akit a levélben Cillának nevezett. A levél egy izzó, érzéki, áradó szerelmi dal volt és azzal végződött, hogy Thammuz-hónap tizenhetedikén, őt, a menyasszonyát, egész népével egyetemben, az élőket, valamint a halottjaikból föltámadottakat, Szalonikiben fogja fogadni. Zacharias Naár tehát három kérdést terjesztett a hallgatóság elé: Vajjon testestől-lelkéstől meghódoltak-e a Messiás előtt? Vajjon nem riadnak-e vissza a hosszú vándorút fáradtságaitól és terheitől? Vajjon zugalódás és ellenkezés nélkül elismerik-e a Messiás-menyasszony isteni lényét és engedelmeskednek-e a parancsainak?

Ezernyi torokból megrendült igen volt a felelet. Most aztán Cirle a kör közepére lépett, karját lélekmegezállottan emelte az ég felé és szenvedélyes imája, valami rájuk váró új, valami nagy, valami csudával teljes után való vágyakozásba lobbantotta hallgatói lelkét. Még semmit se tudtak, ami bizonyosság lett volna, de hinni és a közelemben lelkesen elejbe állni, sokkal nagyobb dolog volt. Ujjongva akarták elhagyni azt az országot, amely csak megvétést és embertelen borzalmakat tartogatott számukra. Könnyűnek látszott mindent eldobni, ha napkeleten az ősi örökség virágos mezői hívogattak, ha egy királyi próféta törhetetlen szövetségre hívott. Itt nem volt haza az ő számukra és soha se válhatott azzá, akárhogy is váltoozzanak az idők.

A község vénei kijelentették, hogy készek

az indulásra. Még a reggel hozzálátnak a felkészüléshez. De ebben a pillanatban Maier Knöcker, a Náthán, oditva, hirtelen Cirlenek ugrott, hajába akaszkodott és a földre rántotta. A körülálló zsidók bizonyára darabokra tépték volna, ha a felesége, a Theszela és az erényes Treinla a rabbi Man hitvestársa rája nem vetették volna magukat és nem könyörögtek volna az életéért.

A reggeli pirkadat első piros sávja úgy tünt föl az égen, mint valami távoli tüzvész fénye és magosan a levegőben csivogó zajongással húztak a madarak.

Amikor Maier Knöcker hazaért, a lányát alva találta. De csak egy halk érintés kellett és felébredt. A nézése riadt volt, zavarodott és félénk.

— Hálstennek, adtam neki! — mondotta Náthán eszelős örömmel. — Kitéptem a haját, ki ép, a hamis menyasszonynak.

Atható pillantással nézett a lányára, szomorúan csóvalta a fejét és megkérdezte Theszela-tól, hogy meddig tarthat még Rachel lebabázásáig. Szórakozottan felelte a szegény asszony, hogy nem tudja. De mindenesetre még négy, vagy hat hétig. Dél tájon, a fűrtől jött sötét arca és vele őt községi előljáró. Kemény szavakkal vonta felelősségre a Knöckert és végül is kételkedést fejezte ki aziránt, hogy Maier Náthán hallotta volna az égi hangot. Knöcker sirva fakadt. Szendélyes tiltakozása és Theszela szomorú igazolása enyhébbre hangolták a szigorú rabbit és Chajim Rappaport, jóindulatúan úgy vélekedett, hogy hiszen ki lehet várni a terhesség végét. És az sem lehetetlen, hogy a Messiásnak két menyasszony van kijelölve, ámbar hogy Zacharias Naár ellensége minden ilyen gondolatnak.

Folytatása következik.

(Bucuresti-tudósítójától.) zékét intézett hoz, hogy a fiát halasszák a községi vála

A jugoszláv fontos és sürgő javasolta, hogy ferenciát februárban tartassék, hogy látszik, amint azt most államok küli

Fenyeg

A tiroli olasz kal olasz

(Rima, fészeti szervezete német állampolgárosban nemzetellenes főbb utcáin, rakatt és elég ott hevesen túparkjába, ebben magas kökerítő

A tüntető miniszterelnöki teri főtisztvisel

Az olasz-német kormány január megtiltja, hogy minc kilométer idegen állampolgárak üzhessenek. A hogy az olasz területen az országunk van közepéből ez ipari tuális foglalkozásokat engedélyeztet m hatalmazást ad tól és idegen területen belül a pontjában már az engedélyt hávonják. A rendkörülyekre, Fran

Uj Előbb szőlő a dagana

(Bécs, február) A Központi R. Mayer, aki még bécsi orvosgyógyász volt a rosszinján történő gyózzott Warburg b amely szerint i jelenséget mutat cseréje és az ug bizonyos vonatko hidrát tudvalevő mint a neve is r öszszetése. A szél egész növényi lálkozásban is öszszes cukorfa jába tartoznak. anyagcseréjét fig hogy annak foly fel, amelyek a sz ismeretessék előtti cukornak ez a röntgenológus, h toknak röntgenst cukorinjekcióval a rákbeteg pácién Dr. Mayer m ezt az eljárást,

Február 10-12 között lesz a kisantant-konferencia

Megalakítják a rendőrségi kisantantot

(Bucuresti-Bukarest, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tudvalevő, hogy Románia jegyzéket intézett Jugoszláviához és Csehszlovákiához, hogy a február 20-ára tervezett konferenciát halasszák el, mert ez az időpont összeesik a központi választásokkal.

A jugoszláv kormány válaszcikkében a fontos és sürgős kérdésekre való tekintettel azt javasolta, hogy semmiestre se halasszák a konferenciát február 20-ika utánra, hanem esetleg korábban tartassák meg. A felhozott érveknek, úgy látszik, megvolt a kellő eredménye, mert, amint azt most hivatalosan közlik, a kisantant-államok külügyminisztereinek konferenciáját február 10., 11. és 12-én fogják Bledben megtartani.

Párhuzamosan megtartják a kisantant-államok bizottságainak konferenciáját is.

Bukarest, február 1. Jelentettük már, hogy a napokban a kisantant-államok rendőrfőnökei Bukarestben konferenciát tartanak a rendőrségi kisantant megalakítása tárgyában. Ennek a konferenciának főfeladata lesz, hogy megbeszéljék a kommunizmus elleni egységes védekezési módszert. A rendőrségi kisantant megalakítása egyébként nem új terv, mert azt annak idején Franasovici volt államtitkár vetette fel.

Fenyegetővé válik az olasz-német konfliktus

A tiroli olasz határvidékekről kiutasítják a németeket. Merán fürdőhelyet erőszakal olaszosítják. Róma piacán elégették a német lapokat. Tüntetés a német követség előtt

(Róma, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Arra a hírre, hogy Németországban a németi szervezetek olaszellenes agitációt kezdtek, amelynek során az olasz árak bojkottját és a fővárosban rendkívül izgatott hangulat támadt, amely végül odavezetett, hogy a fascista diákok németellenes tüntetést rendeztek a német követség épülete előtt. A diákok végigvonultak Róma főbb utcáin, majd a Colonna-téren tömörültek, ahol az összeszedett német újságokat máglyába rakták és elégették. Innen körülbelül ezer fiatalember vonult a német követség épülete elé és ott hevesen tüntettek Németország ellen. A tüntetők megkísérelték, hogy bejussanak az épület parkjába, ebben azonban a rendőrség megakadályozta őket. Mindössze két diáknak sikerült a magas kőkerítésen átmasznia, de a rendőrök utánuk siettek és visszahozták őket az utcára.

A tüntetés ideje alatt báró Neurath német nagykövet telefonon tett jelentést Mussolini miniszterelnöknek, aki sejnálkozását fejezte ki az incidens fölött és azonnal két külügyminiszteri főtisztviselőt küldött a követségre, akik az esetet kimagyarázták.

Az olasz-német ellenségeskedés oka abban az olasz rendeletben rejlik, amelyet a római kormány január huszadikán adott ki és amely megtiltja, hogy a déltiroli határkörzetben, harminc kilométer területen belül, déltiroliak és idegen állampolgárok bármilyen foglalkozást üzhessenek. A rendelet első pontja kimondja, hogy az olasz határtól harminc kilométernyi területen az ország belseje felé a hatóságoknak joguk van közérdekből és állambiztonsági érdekből az iparengedélyek, továbbá az intellektuális foglalkozások gyakorlásához szükséges engedélyeket megtagadni. A második pont felhatalmazást ad arra, hogy azoktól a déltiroliaktól és idegen állampolgároktól, akik ezen a területen belül a rendelet megjelenésének időpontjában már valamilyen foglalkozást üznek, az engedélyt három hónap leforgása alatt megvonják. A rendelet vonatkozik az egész Brenner-környékre, Franzensschteig, a Burg-grófságra,

Windschgaúra és Pustertalra, ahol összesen körülbelül ezeröttszáz déltiroli és külföldi lakik. Ezek most máról holnapra elvesztik kenyérüket, sőt az szinc kizárva, hogy ki is utasítják őket Olaszországból. A rendelet azonban kétségtelenül a meráni németeket érinti legsúlyosabban, akik közül százötven iparostól és kereskedőtől veszik el a megélhetést. Ezeknek legnagyobb része birodalmi német, azonkívül bécsiak, akiknek Meránban, a világhírű fürdőhelyen, szállodai, vagy vendéglői vállalkozásuk van, illetve ott alkalmazva vannak. A rendeletnek kétségtelenül az a célja, hogy Merán fürdőhelyet mindenáron olaszra tegye és hogy a német lakosokat onnan végleg eltávolítsa. Ez az intézkedés annál méltánytalanabb, amennyiben Merán, évtizedes munkával, ezek a németek tették nagygyá. Az Innsbrucker Nachrichten értesülése szerint Észak-tiroiban már is letelepedett száz olasz, akik ipari műhelyeket és üzleteket nyitottak.

Új eljárás a rákgyógyítás terén

Előbb szőlőcukrot fecskendeznek a vérbe és csak aztán röntgenesik a daganatot. Több páciensnél a rák megkisebbedett, némelyiknél egészen eltűnt

(Bécs, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Központi Röntgenintézet asszisztense, dr. Mayer, aki még egészen fiatal orvos, tegnap a bécsi orvosegyesületben feltűnést keltő előadást tartott a rosszindulatú daganatok Röntgen-utján történő gyógyításáról. Dr. Mayer hivatkozott Warburg berlini vegyész megállapítására, amely szerint izolált ráksejtek azt az érdekes jelenséget mutatták, hogy a ráksejtek anyagcsereje és az ugynevezett szénhidrátok között bizonyos vonatkozások állanak fenn. A szénhidrát tudvalevőleg organikus szövet, amely, mint a neve is mutatja, szénből és vízből van összetéve. A szénhidrátan alapul majdnem az egész növényi világ és az emberi táplálkozásban is óriási szerepe van. Az összes cukorfajták a szénhidrátok csoportjába tartoznak. Ha már most a ráksejtek anyagcserejét figyelemmel kísérjük, azt látjuk, hogy annak folyamán olyan anyagok lépnek fel, amelyek a szénhidrátok lerakódásaiból már ismereteseink előttünk. A ráksejteknek és a cukornak ez a viszonylata arra bírta a fiatal röntgenológust, hogy a rosszindulatú daganatoknak röntgensugarakkal való kezelését szőlőcukorinjekcióval kombinálja. Ezt az injekciót a rákbeteg páciensek vérébe adja be. Dr. Mayer már több páciensén kipróbálta ezt az eljárást, még pedig olyképen, hogy a

szőlőcukrot a röntgenezés előtt fecskendezte a vérbe. A pácienseket aztán megfigyelte és azt vette észre, hogy a rákdaganatok sokkal erősebben reagálnak erre a kombinált kezelésre, mint egyedül a röntgenezésre. Dr. Mayer ebből azt a következtetést vonta le, hogy a ráksejtek, ha előzőleg cukorinjekciót kapnak, érzékenyebbé válnak a röntgensugarak iránt. Dr. Mayer ideiglenes referátuma úgy szól, hogy összes páciensénél, akiket ilyen módon kezelte, a rákdaganat hamarosan megkisebbedett, sőt egyeseknél teljesen el is tűnt.

A bécsi orvosegyesület véleménye szerint dr. Mayer eredményei határozottan nagy haladást jelentenek a rosszindulatú daganatok röntgen-terápiájában. Az utóbbi években többen megpróbálták már, hogy a ráksejteket különböző injekciókkal reakcióképesebbé tegyék a röntgensugarakkal szemben. Eddig azonban még senkinek sem sikerült figyelemreméltó eredményt elérnie. Dr. Mayer módszere az első, amely kilátással kecsegtet és amely az egyébként csaknem hozzáférhetetlen daganatokat kiselbiteni, vagy egészen eltüntetni képes.

* Nagyváradon hirdetéseket, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet nagyváradi képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (ernyőzúzat.) Lakása Vámház-u. 51.

Amikor az igazgató bocsánatot kér a diáktól

Érdekes pör egy budapesti bíróság előtt

(Budapest, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A békeidő boldog éveiben aligha fordulhatott elő az eset, hogy iskolaigazgató és kisdíák bíró előtt találkozzanak egymással, mégpedig úgy, hogy a főmagánvádló a 16 éves gimnazista, a vádlott pedig a 40 éves középiskolai igazgató. A forradalmi és a forradalmakat követő idők azonban sokat változtattak a lelkekben, megváltozott a viszony a tanár és a diák között is, s amit egy diák évekkal ezelőtt elkönyvelt volna a tanulóéveinek kellemetlenebb emlékei közé, azt ma már bíróság elé viszi.

(Pofon a sötét Budán)

Néhány hónappal ezelőtt Schulz Sándor, a budapesti Junyi-utcai főgimnázium VIII. osztályú tanulója feljelentést adott be a budapesti büntető-járásbírósághoz, melyben elpanaszolta, hogy múlt év novemberében egyik estén, egy budai középiskola épületébe igyekezett, ahol leány és fiú diákoknak közös táncanfolyama volt. Hét osztálytársa kísérte el az iskolába. Hat óra lehetett, amire odaértek. A kapu előtt meg kellett állniuk, mert éppen akkor jöttek ki az épületben levő leánykereskedelmi tanfolyam növendékei és a tanárrók. A kapu előtt várakoztak, amíg a leányok kivonultak a kapun; ekkor történt, hogy egyszerre megjelent a kapuban egy magas férfi alakja, kiről később megtudta, hogy dr. A. F., a középiskola igazgatója, odaugrott hozzá, bevonszolta az épület földszinti folyosójára és ott minden ok és indoklás nélkül följöfözte. A diák durva becsületsértés címén tett feljelentést az igazgató ellen. Az igazgató megbüntetésén kívül ötezer aranykorona kártérítést kért az inzultus által ért; nem vagyoni kárért.

(A leányiskola főháborodott igazgatója)

Csütörtök délelőttre tüzte ki a rem mindennapi ügy tárgyalását dr. Jakab Ernő büntetőjársárbíró. A tárgyalásra az igazgató, Schulz Sándor és ügyvédje, dr. Bernolák Nándor volt miniszteren kívül eljöttek a főmagánvádló diák osztályfőnöke és azok a diáktársai is, akik az inzultusnak tanui voltak.

A bíró először dr. A. F. igazgató védekezését hallgatta meg. Az igazgató elmondta, hogy három éve vezeti az iskolát, régebben több konfliktusa volt, mert az iskolából távozó leányokat és tanárnőket fiatal suhancok szólították meg az utcán. Kénytelen volt állandó rendőrszemet kérni az iskola környékére és délutánra lámpákat tettett ki az iskolaépületre, meg az iskolát környező házakra. Előfordult a múlt évben, hogy a szomszédos iskolából a kamaszokban lévő fiúk lelenézgettek az ablakon, a leányokhoz intettek s egyik másik leánnyal jeleket is váltottak.

Mindent meg kellett tennem, hogy megakadályozzam a fiúk és leányok estéknél való találkozását. Már a kereskedelmi tanfolyam tanárnői is panaszkodtak, hogy nem bírják ki az állandó inzultusokat.

November 21-én este hat órakor a hivatalos szolgálatot teljesítő altiszt valami megbízás folytán nem tartózkodott az épületben. Én a szobámban ültem és dolgoztam, egyszerre csak berohant az ajtón az általam már megrendszabályozott leányok egyike s rémülten ujságot, hogy lenn a kapu előtt egész csoport fiatalember áll és úgy látszik, meg akarják szólítani őket. Fölugrottam az íróasztal mellől és igen ingerült állapotban futottam ki az

ארטה כשר

PENSIO

Szovátán.

Szovátá fűrdőn június 1-én, az István-százalával szemben, a főúton épült villában szigorúan orth., a legényesebb igényeket is kielégítő uri pensio nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál

Dr. Krausz Józsefné főrabbiné
Dicioanmatin.

utára. Egy csoport csupaszkepű fiatalembert láttam a kapu előtt. Az egyiket, aki a legközelebb állt hozzám, elkaptam és magammal vittem a földszinti folyosóra. Mivel azt hittem, hogy ő a rendszeres esti neveletlenkedések kezdeményezője, kellő körültekintéssel rászórtam és közben arcul is legyintettem.

(Az idegen eminens diák)

A főmagánvádoló, nyurga tizenhétéves diák lép a bíró elé.

— Eminens tanuló vagyok, — mondja — soha nem volt rám panasz. Itt van az osztályfőnök ur is, aki majd vallani fogja, hogy én hogy viseltem magam nyolc éven keresztül a gimnáziumban. Már mult évben is jártam a tánciskolába, az idén is akartam menni. Összegyűjtöttem a barátaimat, odavonultam az iskola elé, beakartunk menni, de amikor a lányok jöttek, félreálltunk, hogy zavartalanul elhagyhassák az épületet. Erre történt, hogy az igazgató ur — és fejét megbiccantja a vádlott felé — odajött hozzám, bevitt magával a folyosóra és ott megpofozott.

(Vita a bocsánatkérésről)

Mikor a két fél vallomása már elhangzott, a bíró újra feljűk fordult:

— Intézzék el az ügyüket békeességgel, — mondja nekik — kellemetlen volna kiélezni a helyzetet tanár és tanuló között, elég szomorú, hogy ez a dolog megtörtént, de sokkal szomorubb volna, hogyha egy középiskolai igazgatót, éppen egy diák följelentése alapján kellene elítélni.

Élénk vita indul meg a bíró szavainak nyomán. A diák ragaszkodik ahhoz, hogy az igazgató bocsánatot kérjen tőle. Az igazgató azonban erre nem hajlandó. A fiu ügyvédje hangzottatta, hogy egy fiatalembert nem lehet súlyos sértéssel, egy pofonnal és arcán kibocsátani az élet kapuján. Az igazgató urnak kötelessége, hogy lojálisan elégtételt szolgáltatson a pofonért.

Az igazgató azzal érvel, hogy ő nem mint privátember, hanem mint igazgató, fegyelmi jogosultságánál fogva intette rendre a diákokat. Sajnálja, hogy érdemtelenül. Ő azonban már negyvenéves, erkölcsi reputációját veszélyezteti, hogyha egy tizenhétéves diáktól, egy más iskola tanulójától bocsánatot kér.

Az ügyvéd erre azzal érvel, hogy jelen esetben csak a fiu beszélhet erkölcsi reputációról, mert hiszen az igazgató semmilyen jogkörénél fogva nem jöhetett ahhoz, hogy egy ártatlan fiatalembert megpofozzon.

(Az igazgató ur enged)

Mikor az igazgató ezután sem enged merev álláspontjából, a bíró újból hozzáfordul:

— Beláthatja igazgató ur, hogy hiba történt. A diáknak is meg van már az erkölcsi világnézete, amit nem lehet eltörpíteni. Őnek éppen, mint igazgatóknak és tanáremlernek be kell azt látnia. Majd figyelmezteti az igazgatót, hogy kellemetlen következményekkel járhat, ha nem tud a diákkal megéyezni.

Az igazgatóra hatott a rábeszélés, hajlandó végül is bocsánatot kérni. Jegyzőkönyvbe foglalattja tehát, hogy főmagánvádolt személyében megsérteni nem akarta, azt hitte, hogy a diák az előidézője az állandó inzultusoknak. Miután belátja, hogy az inzultusok előidézője nem a fiu volt, ezért tőle bocsánatot kér. A bíró ezután kihirdeti végzését, amely szerint a pert megszünteti.

(„Jöjjenek hát ifju barátai!”)

Most előlép újra a tizenhétéves sértett:

— Bíró ur, kérem, — mondja — ha már belegeyeztem ebbe az elintézésbe, legalább tessék behívni az osztálytársaimat is és közölni velük, hogy az igazgató ur bocsánatot kért tőlem. Én ezt feltétlenül szükségesnek tartom, mert hiszen tanni voltak annak, hogy az igazgató ur engem megpofozott és előttük kell a bocsánatkérő szavakat megismételni.

A bíró ezután az igazgató méltatlankodása ellenére is behívta a hét diákokat és ünnepélyesen felolvasta előttük A. F. igazgató bocsánatkérő és sajnálkozó nyilatkozatát. A tárgyalás véget ért és a kis diák, aki megnyerte az igazgatóval szemben pörét, kipirult arccal sietett ki a járásbíróház folyosójára. Künn azonban nem mulasztotta el, hogy ellenfele előtt meg ne emelje kalapját: — Alázatos szolgálja, igazgató ur!

A cionizmus mint általános emberi probléma

A Zsidó Nemzeti Szövetség kulturügyosztályának negyedik vitaestélye

(Cluj-Kolozsvár, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári csoportja kulturügyosztályának rendezésében szombaton, január 30-án este zajlott le a negyedik vitaestély. A zsufolásig megtelt előadóterem közönsége előtt Boskovits József elnök ismertette az előadás-sorozat nagy kulturális jelentőségét és röviden beszámolt az eddigi előadások tartalmáról.

Utána Salamon László, az Uj Kelet munkatársa tartotta meg előadását a cionizmusról, mint általános emberi problémáról. Előadó abból a megállapításból indult ki, hogy minden eszmének tudatos, vagy kevésbé tudatos célja az volt, hogy általános emberi érvenyt szerezzen törekvéseinek. Amint a holt anyag világa egységes törvények szerint rendeződik a föld egész területén és a világszerte is, akként az emberi alakulatokat is egységes törvények hatják át.

Miután előad abból a premisszából indult ki, hogy emberi törekvéseinket a természet törvényei hatják át, következésképpen a cionizmus létrejötte és kialakulása is szükségesség megnyilvánulás. Előadó vázolja azt a korszakot, melyben a cionizmus kialakul: az ipari imperializmus korszakát. Herd ebben a feszült légkörben a kiegyenlítődés útjait keresi s miután a feszültséget — az antiszemitizmus alakjában — a zsidó tömegek érzik legjobban, ő egy pozitív utat mutat a menekülésre: a cionizmus útját. A cionizmus csak elsődleges formájában zsidó nemzeti mozgalom, míg végső kifejlődésében és céljaiban az emberiség nagy céljaiba torkollik bele.

Előadó ezután részletesen áttér a nemzeti élet és a nemzeti termelés viszonyára és ezzel kapcsolatosan rámutat arra, hogy minden olyan nemzeti élet beteg, melyet csak az emlékezés ereje tart össze és nem a termelési folyamata. Ez a beteg állapot részben előidézője az antiszemitizmusnak. A cionizmus tehát, mint mindeka változás a földön: a termelési válságából születik meg. A vád, hogy a cionizmus a lehangoló nacionalizmusok között egy neo-nacionalizmust akar teremteni: hamis. Hamis, mert a zsidó nacionalizmus nem faji elzárkózásért küzd, nem imperialista törekvésektől hangoz — eltekintve egy-két megtévesztő és megtéveszhető elemtől, — csupán a zsidó nép elsődleges termelési kereteit akarja megteremteni.

A nemzeti elhatárolás nem cél, csak eszköz ahhoz, hogy a zsidóság kialakult nemzeti, gazdasági és szellemi kulturáján keresztül az emberiség általános törekvéseibe kapcsolódjon bele. Meg kell teremtenie tehát azt a gazdasági és kulturális kiélelési területet, amelyen keresztül a bekapcsolódás minden zavar és minden komplikáció nélkül történhetik meg. Ezután hivatkozik a próféai világszemléletre, mely Hóseától Eszajásig a szociális igazságtétést tetta meg az emberiség főcéljává és a népek egyesülésének és örök békejének vágyától teljes. A zsidó nemzeti törekvés tehát, amennyiben tényleg eleven tradíciókra akar támaszkodni, már erendendően egyetemes célokat tűz ki maga elé s így mi sem áll tőle távolabb, mint nacionalizmusán keresztül a többi népek jólétével és haladásával, szellemi és anyagi felszabadulásával szembefordulni. Ez a törekvés, ez a „destrukció“ az idegen népek között sok zavart okozott, de egészséges nemzetikeretek közé helyezve, — irányt adhat a világnak.

Előadó a cionizmus dogmatizmusa ellen emelt szót előadása további során és rámutat azok téve déseire, akik nacionalizmusuktól nem látják meg mások nacionalizmusát, nem érzik és em látják azokat a hatalmas eszmeáramlatokat, amelyek korunkat állandóan nyugtalanságban tartják. A cionista alkotó munka a legerősebb biztosítéka annak, hogy a zsidó nacionalizmus nem fog soha az európai nacionalizmus bűneibe esni. Ez a munka felelet egyébként azoknak a jéhiszemű embereknek is, akik a zsidóság „észto korszak“ szerepét feltik. Erre csak az a válasz lehet, hogy az emberiség kenyere eddig igen sovány kenyér volt, nagyon keveseknek jutott belőle s ha az idők új gazdaszonya új kenyeret dagaszt az éhezők számára, akkor a kovászsák is át kell alakulnia. Ez az általakulás azonban nem jelentheti elszakadásunkat az európai civilizációtól, melynek sokat köszönhetünk.

— Bizonyos — hangsúlyozta előadó, — hogy a lehangoló nyugati kultura sorát az a tulzó materializmus pecsételte meg, melynek a szocialistatanok már csak konstataciói és nem igazolásai. S bizonyos, hogy a materialis haladás pusztulásba rohanó iramát csak a feltámadó Kelet tudja megtölteni új lelkitartalommal. A „lux ex occidenta“ jelszava elvesztette jelentőségét, mert ez a fény gyarmatpolitikából és gigászi bankházak trezorjaiból árad már csak, míg Keleten a munka ritmusát egyre jobban szövi át az új gondolatok nagy emberi együttérzése. És Kelet és Nyugat kiegyenlítő-dése útján az újítámadó Palesztina nagyjelentőség emelkedik a horizontra. Palesztina egy új embertípus kialakulásra hivatott, mely homlokán büszkén viselheti az emberiség stigmáját. A zsidó nacionalizmus nem haladhat együtt azzal a fajvédelemmel, mely a bibliai szellem tagadása. A szociális igazságtétés országát akarjuk Palesztinában, szemben azokkal a zsidó imperialistákkal, akik részben dogmatikai, részben pedig éppen árja-alapon a zsidóságot akarják megtenni a világegyetem egyedüli céljává.

Az erősen szociális tendenciájú előadás heves vitát váltott ki, melynek során először dr. Pollák Sándor szólalt fel. Felezőlő vitatja a történelmi szükségesség szerepét a cionista eszme létrejöttében és azt állítja, hogy a profétianizmus nagy erkölcsiségét nem lehet azonosítani a szocializmussal.

Dr. Erdélyi Dávid egy talmudi citátummal igyekszik bizonyítani a szükségesség fennforgását.

Weinberger Nándor főtikár szerint előadó a történelmi materializmus alapján igyekszik megmagyarázni és főleg erre az utra igyekszik terelni a cionizmust, holott a zsidóságnak ki kell élnie mindazokat a formákat és eszméket, amit a többi népek kiéltek, így a széles nacionalizmust.

Rosenberg Hszkel a cionizmus létrejöttét az isteni akarat megnyilvánulásának tartja s előadóval szemben a dogmák szükségességét hangoztatja.

Boskovits Ignác a cionizmus szükségességét történelmi példákkal bizonyítja.

Dr. Hamburg József előadó nézeteit osztja, azzal a különbséggel, hogy a cihettől való kiszabadulás az emancipáció válsága is természetszerűleg alakították ki a cionizmust.

Dr. Harnik Mór a szükségesség és az isteni rendeltetés együttműködésének tulajdonítja a cionizmus kialakulását.

Izsák Arnold is a szükségesség mellett szólal fel, de előadó konkluziót nem vállalja.

Dr. Weisz Fálóp kizárólag a bibliai szociális szellemében tartja megvalósi hatónak Palesztina gazdasági és erkölcsi strukturáját.

Winkler Janka rámutat, hogy előadó minden hátsó gondolat nélkül, abszolút tudományos módszerrel kezelte e kérdést úgy, ahogyan egy a zsidóságon kívül álló gondolkodó is beülthetné. Ezért nem gáncs illeti, mert hiszen ki-ki megtarthatja a maga felfogását.

Dr. Szónyi Géza hangsúlyozza, hogy nyugaton már szocializmus és cionizmus egy uton halad, ami természetes, mert a szocializmus minden elnyomottak, egy egy elnyomott nép felszabadítása érdekében is küzd.

Salamon László Pollák Sándor dr. szavaira reflektálva a szocializmus nagyon is erkölcsi bázsaira mutat rá. A nyomorultak, elnyomottak felszabadításért küzdeni a legnagyobb erkölcsi teljesítmény. Ami pedig a szükségességét illeti: a dolgok és tettek szoros koordinációjában hatnak egymásra ezek a ható okok: a szükségesség indítéka.

Nagy harisnyavásár
melyen leszállított árákkal

Kötött harisnya, minden színben.....	Lei 35
Flohr harisnya minden színben.....	Lei 53
Muszlin harisnya, divatszínben.....	Lei 69
Cérna muszlin, minden színben.....	Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben,	Lei 135

BLAT 7 -- Főtér 13. szám
Divatkoztyükben és kötöttárakban óriási választék.

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gypju, műselyem és pamut fonalát, szintartóan, bármilyen színre.

„Kristály” kélmefestő vegytisztító és gőzmosógár

Cluj. Telefon 500

Főúri előad

Nyilván Windisch

(Budapesti jától.) A fr zációs esemé nösságra ho grüztet, mi büntettesne is, akinek tént a ham többi szere lentéktelen zeti intéz Feltűnően kusokról, a mán több, belekeverté rept, ugyl zottság fog ság fairül

A mási Arisztid naplóban fordulnak és Zadrave L. nevű en ideig nem is egyesek, hangja ren zstonnák f váltóügylet benne azt, tisztában konzekven Ma érk

A fran készítette igazságügy szövegében dischgratze Hajtsot, K Haálát, E Hampelt, a magyar alapján pé Elmonó főleg 1925 már 1923 28-30 ez büntársai va hamisítván tése végett majd a Sz ég helyisé azokat és Zadravecz, közreműk vány, And penhágaba galomba a

Ezután pézeti al munkálato pére. Ná szándékos a hamisítá Ugyar forgalomb egyénnek utlevelet s Ezenkívül geinek me futárigazol postatakar hogy négy vicnsak és Marsov százötven

Ezután Windisch

Bejelentették a kamarában az antiliberális blokk megalakulását

A kormánypárt nevetve fogadta az egyesült ellenzék deklarációját. Joanitzescu interpellációja egy különös nyomdászámra és egy bányai lap szubvencionálásáról

(Bucuresti-Bukarest, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délutáni ülését Orleanu nyitotta meg Alexandru Constantinescu, Saveanu, Chirculescu és Lepadatu miniszterek jelenlétében. Saveanu bsterjeszti a Bukarest reorganizálásáról szóló javaslatot, amelyet a szenátus szombaton már elfogadott. Madgearu szerint a javaslat a házszabályba ütközik, mert nem volt a legfőbb törvényhozó testület előtt. Ezenkívül hiányzik a tervezetből az átszervezési melléklet. Alexandru Constantinescu és Joanitzescu házszabályvitája után Maniu Gyula emelkedik szólásra és felolvassa az egyesült ellenzéki pártok következő kommunikációját:

A Bratianu-kormány azon merészségével szemben, hogy távozása előtt még egyszer próbálja a nemzeti akarat arcúlsapását és meghamisítását, a nemzeti párt, a parasztpárt és a néppárt elhatározta, hogy közösen harcolnak a községi választásokon. Egersersmind a következőkre kötelezik magukat:

1. A jelenlegi közigazgatási törvény el-törlesztését és annak egy újabb törvénnyel való helyettesítését.

2. A jelenlegi választások eredményének megsemmisítését, mert ezen választások ki-hívást jelentenek az ország közvéleményével szemben.

3. A jelen választásokon elkövetett tör-vénytelenségek megbüntetését. Ezen célból a nemzeti párt, a parasztpárt és a néppárt azt ajánlja a megyei szervezeteknek, hogy minden-áron azon legyen, hogy közös listákat al-

kossanak a kormány ellen, szövetségben az összes ellenzéki erővel, valamint az összes gazdasági és társadalmi szervezetekkel, a kommunisták kivételével.

Az ellenzék percekig tapsol, a liberálisok viszont hangos kacagásban tör ki.

Groisoreanu nemzeti párti kéri, hogy az er-délyi tisztviselők közül azok, akik rendelkezési állományban vannak helyezve, újból való be-iktatásukig megfelelő kártérítésben részesülje-nek. Ezenkívül még két interpellációt intéz a belügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása a belügyminiszternek arról, hogy az aradi Aradul-nyomdának külön-féle nyomtatványokért 833.728 lejt fizettek ki ugyanakkor, amikor az aradi Dicezeanu-nyomda ugyanezt a munkát 136.000 lejért akarta el-vegezni, de a beadott ajánlatát elutasították.

2. Milyen jövedelme van az aradi prefektus utasítását a közigazgatási hatóságoknak, hogy a Tribuna Noua című aradi román lapot szubven-cionálni kell?

Joanitzescu kérde, mi volt az oka annak, hogy az országos mezőgazdasági kamara alakuló ülését febr. 12-éről 26-ára halasztották el? Egy-ben felhasználja az alkalmat és ismét szemé-re veti a kormánynak, hogy már szinte egy éve voltak a mezőgazdasági választások, de az or-szágos kamara még mindig nincsen megalak-ultva. Ugyanehhez pedig a kereskedelmi ka-marák szövetsége már régen megalakult és mű-ködik is, jóllehet ezek a választások sokkal később voltak.

Egy óra a nagyiklódí iparos-jesiván

(Ikldol Mare-Nagyiklód, február 1. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Kötetek, cik-kek légiója, sok-sok beszéd, röpirat és újság hirdeti és követeli a zsidó tömegek lelki és gazdasági átcsoportosítását. Tervek és ötletek és főleg jótanácsok kellenél is dusbabban bur-jánzanak, de annál ritkábban találkozik az ember a zsidók lelki és gazdasági átcsoportosi-tásának gyakorlati kísérleteivel. Mert könnyebb dolog jótanácsokat produkálni és kritikát gyako-rolni, sokkal egyszerűbb dolog, mint felbori-tani megcsontosodott gondolkodást, gyalut szor-itani olyanok kezébe, akik csak a gemorét akarják szorítani hónaljuk alatt, sokkal egy-szerűbb, mint odaállítani a csöndes szemlélődés bajnokait a természetfölötti erőknél gondolko-zókat a munkahely mellé és tőlük az imádság áhitatát és a talmudtanulás buzgóságát köze-telni a munkában.

Erre a nehéz zsidó feladatra a Kolozsvár melletti Nagyiklódon vállalkozott egy lelkes chaszid-pap és néhány becsületes, áldozatkész zsidó ember. Az Uj Keletben röviden jász úk már a „Tora in Derech Erec” nevű egyesület feladatait, működését és eredményeit. A cél, amit ez az egyesület megvalósít, olyan nagy-arányu, hogy kilép a helyi érdeklődés szűk köréből és kell, hogy felfigyeljenek rá mind-azok a tényezők, akik szívükön viselik töme-geink jövőjét.

A minap a kolozsvári Palesztinahivatal ve-zetőjével, dr. Weisz Fülöppel kint járunk a nagyiklódí jesiva műhelyeiben. Nem lehet meghatottság nélkül irni erről az egész intéz-ményről, a maga patriarchális egyszerűségével, az ifjúság komolyságáról és a munka által megnevesedett mentalitásáról.

Magáról a műhelyekről nincs sok mondani-való. A község főútján, utcára nyíló két bolt-helyiségben van elhelyezve az asztalos és szabó-műhely. Gyöngye petróleumlámpák csüngnek a plafonról, az üveges ajtó és egyeilen ablak minden műhelyen gyöngécskén engedí beszü-remleni a világosságot. Egyébként azonban a műhelyek dusan el vannak látva munkával. Az asztalosműhelyben, melyet Szakács József ve-zet, most két fiatal házaspár butorát készítik. Külső pajeszos, munkában megkomolyodott gyerek — ikldói, szaploncai, váradí, tóifalusi, dési, dicsőszentmartoni fiúk — forgolódnak,

dolgoznak a munka kipirosodottságával, mérő-léccel és gyaluval.

— Birjátok a munkát és tanulást?

Egy értelmes arcú, szemüveges, sovány fiu adja a választ.

— Jobban tudjuk a munkát, mert tanulunk és jobban tanulunk, mert napközben munkával szórakozunk.

— Mit tanultok mostanában?

— Talmudból Peszochim traktátusát, a ko-dexekből Jóré Deát és Orach Chajimot.

— A munkából pedig tanulunk mostanában — szólalt meg egy csavaros eszű és csiga-hullámos pajeszu fiu — a munkából tanuljuk hilechesz gyalulást és meszechechesz furnirozást.

Odaát a szabóműhelyben már mozgalmassabb az élet. Mintha többen lennének, a helyiség valahogy telibb, pedig itt is csak az a rend, hogy délelőtt és délután kilenc-kilenc fiu dolgozik öt órát egyfolytában. A mester, a Németszág-ból tavaly hazajött Leb Sámuel állandó fel-ügyelete, oktatása és irányítása mellett.

A legfiatalabb fiu, a sovány, égőszemű Spirosz Mihály, félénken közeledett, megáll, mondani akar valamit, elcsuklott, de végül nekibátorodva, kérlelő hangon megszólal:

— Kérem, én szeretném abbahagyni a sza-bóságot!

— Mióta tanulsz?

— Hat hónapja kérem, de nem bírom. A hátamba beállott a fájás.

— Azért? Biztosan csak azért?

— Legfőképp azért. Tessék a doktor ur-nak engem megvizsgálni.

Dr. Weisz levetkezett a csenevész gyereket, kitapogatja, meghallgatja a tüdejét.

— Semmi szervi bajod, fiam. Tüdőd, májad rendben. Talán ideges vagy egy kissé.

— A fiu mackaszkodott.

— Nem vagyok kérném ideges, csak fáj a hátam.

— Hát jó, akkor javasolni fogom a főrabbi urnál, hogy tegyenek át az asztalosokhoz. Erec Jiszráélben ugyis inkább van asztalosra szükség.

A gyerek szeme fölillant:

— Nagyon szeretnék Erec Jiszráélbe ke-rülni. Kivinném mamát is egyenest Dicsőszent-martonból Jeruzsálembe.

Valami nagyot, valami boldogítót akart mondani, valamit, amiben benne legyen egy egész világ, az ő világa:

— És kijön Móric is, az öcsém utánam és kihoz apa sírjáról egy zsák homokot. Könnyezett.

A műhelyek mellett hideg, rosszul síkált, szegényes, hétágyas alvóterem a fiatalabb bö-cherék számára. Proletártanyák szaga, valami katonás rend, ládák a vaságyak mellett, fölöt-tük héberül és románul az ágytulajdonos neve: David, Joel Hulits ur fia, Cluj városából.

Fölnyittatjuk az egyik fiu ládáját. Szana-szójával a holmik. A gyermek elröstelli magát, mentegetőzni sem mer.

— Ha már ilyen rendetlenül vannak ezek a dolgok — mondja a doktor — akkor vedd ki és rakd be őket rendszeretön.

És addig instruálta a fiut, amíg a dolog könnyen ment.

— Ezentul pedig, te fogod kioktatni a többieket a ládák rendbentartására.

Gersch Kálmánt, az egyesült gondnokát pedig figyelmeztettük, hogy minden második napon síkáltassa föl a szobát a fiukkal.

Mert nemcsak tanulniok és dolgozniok kell a fiuknak, hanem egészségesnek is kell lenniök.

A főrabbit, Chaim Juda Braunt, bét ha-midrásában kerestük föl. Fiatal, rokonszenves férfi, dus fekete szakállal, bolyhos pajeszokkal, az idealista minden attributumával.

Miután előadta a jesiva tanrendjét és a fiuk életmódját (öt órákor reggel keltik a nagyobbka-t, félhatkor már ott vannak a bét hamidrás-ban, ahol a rabbi hét óráig előad, azután ima, munka, majd délután ismét tanulás este nyolcig) elmondta azt is, amire nagyon föl kell figyelniök mindazoknak, akik szívükön viselik a vallásos zsidó ifjúság ügyét, hogy mi kész-tette az uj jesiva-típus megteremtésére.

— Én magam hosszú jesiva-múlt fölött rendelkezem. Chaszid környezetben, chaszid és tudós rokonom, rebénu Mose Grünwald huszti rabbi jesiváján tanultam, majd Désen feleségem nagybátyja jesiváját vezettem. És azt tapasztal-tam, hogy a tudományra nem alkalmas böche-rek, ha fölntöttek, tanult mesterség híjján el-zülleni kénytelenek. Belátam, hogy egyedül a munka az, ami az ifjúságnak ezt a réteget megmentheti nemcsak önmaguk, hanem a val-lásosság számára is. Désen az iparos tanonco-kat vettem rá, hogy eljárjanak hozzám értelmi nivójuknak megfelelő zsidó előadásokra, amikor pedig itt megválasztottak rabbivá, első dolgom volt, az iparos-jesiva megteremtése.

— Hogyan hozta ezt létre.

— Ami kevés van belőle, azt is csodákkal tudom csak tartani. Rosmann Lipót, Dux Salamon és Lusztig József adományával kezdtük, de fájdalom, meg vagyunk akadva. Napról napra jönnek fölvételek kérő levelek, amiknek nem tudunk eleget tenni. Százezer lej befektetésünk van a lakásokra, ellátásra, oktatásra és sok minden szükségletre. Az érdeklődést azonban nem tudjuk fölkelteni, mert bizony körleve-leink csak szimpátiát keltenek, de az emberek zsebeit nem tudják megindítani. Legközelebb a hitközségekhez intézek egy föl szólítást, hogy a Tora előtti adakozást valamelyik szombaton engedjék át az iparos jesiva céljaira. Azt hi-szem, ennél zsidóbb célra nem lehet adakozni.

Erről magunk is meggyőződünk. A Palesz-tinahivatal képviselője megígérte, hogy az ügyet a maga részéről a legnagyobb készséggel föl fogja karolni. Szívélyesen bucsúztunk.

A vasutféle menet egy kis bocher utá-nunk fut:

— Szeretném ur kérem, a műhely nevében kérem, tessék kiirni, hogy a Bruderweisz Jó-zsef a legjobb az egész műhelyben.

Amikor följegyeztem a nevet, még hozzá-tette:

— Ez egy név kérem, nehogy tévedés le-gyen. Egybe tessék irni Brudert és Weiszt.

Odaadtam neki, nézze meg, helyes-e. Meg-nézte és meg volt elégedve. Szabó Imre

* Könyvujdonságok. J. Brousson: Anatóle France papusban 200 lej, Mereskovszkij: Péter és Alexej 240 (kötvé 320), Koppányi Tivadar: A biológia modern problémái 110, Oláh Gábor: Patkánybűvölő (uj versek) 100 lej. Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Az Uj Kelet...
szerkesztik:
Földes szerk...
Az Uj Kelet...
megjeli

— A leg...
a szenátus...
tiana Jonel...
elközi mandá...
résztvett Ton...
tudvalevőleg...
Toni Iliescu...
Dimitriu visz...
ellenére azt...
a liberális pá...
megválasztani

— Ötve...
sítésére. Pá...
tak professzor...
elhunyt körül...
kiderül, hogy...
aki a kör...
Lerondnak e...
szüvedélye...
Cook amerika...
téséről nem k...

— Uj d...
ban. Bukare...
levőleg hatal...
céljára. Az é...
k eretek közé...
résztvett Ang...

— A Né...
állampolgá...
Genfből jelen...
kiküldött né...
eredményeket...
Népszövetség...
modifikálására...
törvények hat...
kiküldésből...
amelyekkel az...
mazzák. 2. A...
jogszabály ko...
giumok és im...
4. Az egyes...
területükön e...
5. A nemzeti...
eljárás megh...
fékezése. 7.

— Befá...
bőli jelentik...
óta rendbírul...
higany 17 fo...
ves vihar dú...
80 mértföldet...
kos hideg va...
amely az Egy...
fagyott. Az é...
mok lakói sz...
orkának puszt...
tak. Az „Áq...
kétnapos késé...
sok elmondta...
mint egy szá...
mök magase...
„Aquitania“...
csomó volt.

— Kult...
sokban és...
rik: A bel...
riummal kar...
szerint az or...
rosban ugy...
nek. Tagjait...
községekben...
nevezni.

sém utánam és
mokat.

rosszul sikált,
a fiatalabb bő-
szaga, valami
mellett, fölöt-
tulajdonos neve:
avid, Joel Hulits

ládáját. Szana-
elröstelli magát,

l vannak ezek
akkor vedd

amig a dolog

d kioktatni a
ára.

let gondnokát
inden második
finkkal.

dylogonok kell
is kell lenniök.

aunt, bét ha-
rokonszenves
nos pajeszokkal,
val.

rendjét és a fiuk
ik a nagyobb-
bét hamídrás-
ad, azután ima,
tanulás este

nagyon föl kell
zivükön viselik
gyök mi kész-
ntésére.

iva-mult fölött
ben, chaszid és
ránwald huszti
észen feleségem
s azt tapasztal-
alkalmas bóche-
erség híján el-
ogy egyedül a
ezt a réteget

hanem a val-
iparos tanoco-
hozzám értelmi
lásokra, amikor
vá, első dolgom
ése.

szodákkal tudom
ux Salamon és
zdtük, de fáj-

Napról napra
amiknek nem
j befektetésünk

atásra és sok
dózt azonban
bizony körleve-
de az emberek

Legközelebb a
zolitást, hogy a
rik szombaton
eljárja. Azt hi-
ehet adakozni.

ünk. A Palesz-
gy, hogy az ügyet
készséggel föl-
ztunk.

s bocher utá-

ühely nevében
ruderweisz Jó-
en.

, még hozzá-

gy tévedés le-
és Weiszt.

helyes-e. Meg-
Szabó Imre

.....

ousson: Anatole

rovszkij: Péter

ppányi Tivadar:

, Oláh Gábor:

j. Kaphatók az

HIREK

**As Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó-
ság napilapja**
szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Főszerkesztő Dr. Marton Ernő
As Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a fent
megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

A legöregebb liberális szenátor lesz a szenátus elnöke. Bukarestből jelentik: Brătianu Jonel lakásán ma érkekezlet volt a szenátus elnöki mandátum betöltése ügyében. Az értekezleten résztvett Toni Iliescu, Nicolaescu és Dimitriu, akik tudvaleg az elnöki szék legkomolyabb aspiránsai. Toni Iliescu elárította magától az elnöki tisztséget, Dimitriu viszont hajlandó azt vállalni, de ennek ellenére azt hiszik, hogy Nicolaescu szenátort, mint a liberális párt legidősebb szenátorát fogják elnöké megválasztani.

Ötvenezer dollár a kör négyesgüsitésére. Párisból jelentik: A napokban felbontottak professzor Lerondnak, a három évvel ezelőtt elhunyt külön tudósának a végrendeletét, amelyből kiderül, hogy a tudós ötvenezer dollárt hagy annak, aki a kör négyesgüsitésének módját feltalálja. Lerondnak egész életében a matematika volt a szenvedélye. A hagyatékra, értesülésünk szerint, Cook amerikai mérnök pályázik, aki a kör négyesgüsitéséről nem kevesebb mint tizenötezer értekezést írt.

Uj diáktóthont létesítenek a fővárosban. Bukarestből jelentik: Marie Brezeanu tudvaleg hatalmas épületet adományozott diáktóthon céljára. Az épületet tegnap adták át ünnepélyes keretek között rendelkezésére. Az ünnepségen résztvett Anghelescu közoktatásügyi miniszter is.

A Népszövetség tisztázni akarja az állampolgárságra vonatkozó törvénykezést. Genéből jelentik: A nemzetközi jog kodifikálására kiküldött népszövetségi bizottság utolsó ülése eredményeképpen a következő kérdéseket ajánlja a Népszövetségnek végleges és minden vitát kizáró kodifikálására: 1. Az állampolgárságra vonatkozó törvények határozott megformulázása, amely végleg kiküszöbölje azokat a különböző magyarázatokat, amelyekkel azt ma az érdekelt országokban alkalmazták. 2. A területiális vizek használatáról szóló jogszabály kodifikálása. 3. A diplomáciai privilégiumok és immunitás ügyének végleges rendezése. 4. Az egyes államok felelősségének megállapítása a területükön elkövetett személyi és vagyoni károkért. 5. A nemzetközi konferenciák és szerződések körüli eljárás meghatározása. 6. A tengeri rablók megkezezése. 7. A tenger kincseinek kihasználása.

Befagyott a Niagara vizesés. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államokban néhány nap óta rendkívül erős hideg uralkodik. Newyorkban a Higany 17 fok Celsius alá zuhant. Ugyanakkor heves vihar dühöngött, amelynek széláramlata óránként 80 mértéket tett meg. Minazota államban 34 fokos hideg van. A Niagara-vizesés, azon az oldalon, amely az Egyesült-Államok felé esik, teljesen befagyott. Az erős hidegtől különösen a nyugati államok lakói szenvednek. Az Atlanti oceánon óriási orkánok pusztítanak, amelyek több hajót felfordítottak. Az „Aquitania” és a „La France” gőzösök kétnapos késéssel futottak be Newyorkba. Az utasok elmondják, hogy egész utjuk nem volt egyéb, mint egy szakadatlan harc az elemekkel. A hullámok magassága néha elérte a hetven lábat. Az „Aquitania” menetbessége olykor mindössze öt órával volt.

Kulturtanácsokat létesítenek a városokban és községekben. Bukarestből jelentik: A belügyminisztérium a kultuszminisztériummal karöltve tervezetet dolgozott ki, amely szerint az országban minden községben és városban ugynevezett kulturatanácsokat létesítenek. Tagjait a városokban a polgármester, a községekben pedig a fősolgabírák fogják ki-
nevezni.

Nagy változások az erdélyi prefektusi karban. Bukarestből jelenik: Az „Epoca” hosszas szünet után ma ismét megjelent. A lap szerint az erdélyi prefektusi karban még a községi választások előtt nagyarányú változások lesznek.

Nagybánya pénzverdétis kap a megyeszékhelye. Bukarestből jelentik: A belügyminisztérium 15 millió lej kölcsönt bocsátott Nagybánya rendelkezésére, hogy ebből az összegből tisztviselőlakásokat építsen és helyezze üzembe a régi pénzverdét.

Február 5-én vonulnak be az ujoncok. Bukarestből jelentik: A nagyvezérkar rendelete szerint február 5-én bevonulni tartoznak mindazok az ujoncok, akik az 1926-os korszályhoz tartoznak. A rendelet szerint az összes katonaköteles ujoncok a hadkiegészítő parancsnoksághoz (Cercul de Recrutare) vonulnak be, tekintet nélkül arra, hogy kaptak-e személyre szóló behívót, vagy sem. A hadkiegészítőparancsnokságokon történik meg a csoportosítás, illetve innen küldik az ujoncokat csoportosítva az ezredékhez, ahová besorozásuk szól. Február 5-én tartoznak bevonulni azok a katonakötelesek is, akik ez évig bizonyos okból szolgálati halasztást élveztek.

Ejegyzés. Feuerstein Tibor mérnökjelölt Newyork, eljegyezte Rothmann Márton clujji nagykereskedő húgát, Pirikét.

A legújabb Palesztina film, „Az igéret földjének második elbódása.” Az óriási sikert aratott Palesztina filmet a Keren Hajjeszód kolozsvári irodája a rendkívüli érdeklődésre való tekintettel vasárnap, február 7-én délelőtt 10 órakor mutatja be másodszor az Uránia mozgóban. Az előadást dr. Marton Ernőnek, az Uj Kelet főszerkesztőjének konferansza vezeti be. A jegyek eladása már ma megkezdődik. A nagy érdeklődésre való tekintettel tanácsos azokat a Keren Hajjeszód irodájában (S.r. Baron L. Pop 10 szám I. em. 3 szám alatt) mielőbb beszerezni.

Távolbátási kísérletek Lipcse és Berlin között. Berlinből jelentik: Az utóbbi napokban drótnélküli távolbátási kísérletek folynak Lipcse és Berlin között. Meghísrlik, hogy Carolus-módszer szerint képeket vetítenek át egyik városból a másikba. A leadó-állomás a lipcsei Telefunken-társaság laboratóriumában van felállítva, a felvevőállomást pedig a berlini egyetem fizikai intézetében helyezték el. A képátviteli kísérletekről a rádió-előfizetők értesültek először, akik ugyanabban az időpontban, amikor a kísérletek történnék, a berlinlipcsei 850-1050 es hullámhosszban hallgatták a híreket. A rádióelőfizetők később elmondották, hogy hirtelen mély és magas zenei hangokat hallottak, amelyek rövidebb-hosszabb időközökben ismétlődtek és az eterikus mozgásokban valami egészen újszerűnek tüntek fel. A gondosabb figyelők azonnal tudták, hogy valami rendkívüli történik. Azt azonban, hogy képátvitelről van szó, csupán a birodalmi postaigazgatóságok tudták. A kísérletek déli 12 és délután 4 óra között és a hasonló éjszakai időben történnék.

„Az Aranygaraska vándorlása.” Ezzel a címmel hagyta el a sajtót Dov Kimchinek, a palesztinai kiváló héber írónak egy bős meséje Eckstein Béla sóméri művészies fordításában. A kedves történet egy aranygaraskáról szól, amely egy fiatal iskoláslányka kezéből a kék perselybe kerül. A kék perselyből pedig kikerül Palesztinába, ahol földé lesz, földből gabonává és ezen az uton részese lesz Zsidóország felépítésének. Sok finomsággal, meleg szívrrel és érdekes mesészövésével mondja el Kimchi azt a változatos vándorlást, amelyen Aranygaraska, aki valamikor gyöngyosor képében függött egy ukrájnai zsidóasszony nyakán, keresztülmegy. A csinos kiállítású meséskönyvhöz Guttman Edith rajzolt finomvonalu illusztrációkat.

Francia tisztek koszorúzták meg a bukaresti ismeretlen katona sírhelyét. Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt a Simplonnal egy francia tisztekből álló csoport érkezett a fővárosba, akiket az állomáson ünnepélyesen fogadtak. Látogatást tettek Tancred Constantinescu, Mar-darescu minisztereknél, Lupescu vezérkari főnöknel és Presán tábornoknál. 12 órakor az ismeretlen katona sírhelyére koszorút helyeztek el. Ezután ebéd volt a francia követségen, este pedig bankett a hadügyminiszter rendezésében a tartalékos tisztek nagytermében.

Cáfolják a konkordátum aláírásáról szóló híreket. Bukarestből jelentik: Lepad, tu kultuszminiszter a „Rapid” munkatársa előtt megcáfolta a konkordátum aláírásáról elterjedt híreket. A hírt még tulkorainak tartja.

Kisebbségi vezetők az oravicai városi tanácsban. Bukarestből jelentik: A belügyminisztérium az oravicai ideiglenes városi vezetőségbe (Comisia de Interimare) Bernáth Péter és Koliberg Zsigmond kisebbségi vezetőegyeniségeket nevezte ki.

Jól sikerült a kolozsvári zsidónők hólabda teadélutánja. Vasárnap délután tartották meg a kolozsvári zsidó asszonyok, dr. Kertész Jenőné, Szabó Jenőné, Szenes Károlyné, dr. Szőnyi Gézáné és Willner Mórné rendezésében első hóphely-délutánjukat. A műsort Grünfeld Juci művészi tánca nyitotta meg. Farkas Nusi tökéletes zongorakiséretével Winkler Janka tartott rövid beszédet, vázolvva a zsidó asszonyok kötelességeit. H. Becski Irén kiforrott versei után Hermann Katica ragadta magával a hallgatóságot virtuoz zongorajátékával. A kitünő műsor után kedélyes hangulat közepette 9 óráig táncoltak a fiatalok.

Meghívást a CFR külföldi kölcsöntárgyalása Bukarestből jelentik: Az Indreptarea szerint a CFR kölcsön ügyében megkezdett tárgyalások eredménytelenül értek véget, amennyiben külföldi tőkésnek nem találtak eléggé autonómpnak a CFR-t ahhoz, hogy jelenleg kölcsönt nyujtsanak számára.

Szóváltás miatt a hadbírótság előtt. Két máramaroszigeti zsidóember állott ma délelőtt a kolozsvári hadbírótság előtt. A két ember, Schréter Sándor és Schréter Ábrahám azzal voltak vádolva, hogy Mois Mihályt, a szigeti állomásrendőrség komisszáriját tettelegesen akarták bánta mazni. A kihallgatott tanúk vallo a saiból azonban kiderült, hogy csak egyszerű szóváltásról volt szó. A hadbírótság rövid tanácskozás után Schréter Sándort felmentette, Schréter Ábrahámot pedig kétezer lej pénzbüntetésre ítélte.

A Palesztinahivatal közleményei. A január 27-én Kolozsvárról Palesztinába indult transport 28-án szerencsésen Konstantinápolyba érkezett és 29-én a „Dacia” hajóval elindult Palesztina felé. 2. A „Dacia” hajó minden második pénteken délután 5 órakor indul el Konstantinápoly Palesztina felé. Konstantinápolyba érkezik szombaton reggel 8 órakor, Konstantinápolyból indul szombat déli 12 órakor, Haifába érkezik kedden reggel 7 órakor, Haifából indul kedden este 8 órakor, Jaffába érkezik szerdán reggel 8 órakor. Visszafelé indul Jaffából csütörtökön délután 2 órakor, Konstantinápolyba érkezik vasárnap reggel 8 órakor, Konstantinápolyból indul vasárnap déli 12 órakor, Konstantinápolyba érkezik hétfőn reggel 5 órakor. 3. Ismételten kérjük Erdély összes zsidó földműveseit és földbirtokosait, hogy sziveskedjenek címüket a Palesztinahivatallal közölni (Cluj, Str. Baron L. Pop 10).

Esküvő — rendőri asszisztencia mellett. Bukarestből jelentik: Bagulescu őrnagy, ismert antiszemita, tegnap tartotta esküvőjét a fővárosban. Zavargásoktól tartottak és ezért a rendőrhatalóságok megtették a szükséges védelmi intézkedést. Az esküvő rendezésénélkül folyt le.

A frankhamítás újabb fejleményei, mind eltörpülnek a Tarbut Centurio sómérijának a táncdélutánja mellett, „Kolozsvár fiatal zsidó lányainak és ifjainak közreműködésével február 7-én délután 4 órai kezdettel a Központi szálló emeleti dísztermében tartanak meg. A táncdélután sikerét garantálja a szebbnél-szebb leányokból álló hetvenkéttagú rendezőség. Bákirálynőválasztás, táncbajnokság és egyéb sóméri leleményességgel kitalált ötletek fel-dhettelenné fogják tenni a sómérok táncdélutánját.

HYPEROL

fertőtleníti, megvéd torokfájástól

SZÁIVIZ TABLETTA

Kapható mindenütt.

Kár minden kísérlet, mert

BLATTharisnyái
a legjobbak**"DURA"**
BATERIE

Kereskedők figyelmébe!
Kutorszővetek, szőnyegek, ágyneműk,
hencsertakarók, gyári árban
Back Bernát, Oradea-Mare
Piata Regina Maria 1. sz. szereznek be.
Telefon 9-55

Zsák Mindennemű célokra
legelőnyösebben beszerezhető
Ponyva **Albala Izsó**
Timisoara
Piata Traian No 10

Zongorák Gyári lerakata, gyári ár-
on részletre is. **Stern-
berg**, — Oradea-Mare,
Bulev. Regele Ferdinand

Mozgók műsora:**Select-mozgó**

Kedd január 2.

A zendai fogoly

Monumentális filmalkítás, Antony Hoppe
regénye után rendezte a világhírű rendező
Rex Ingram. Főszerepben Lewis Stone,
Roman Navarro, Alice Terry, Barbara La
Marr stb. 10 felvonás. Tűjes mű. Megna-
gyobbított zenekar.

Urania-mozgó

Kedd, február 2.

Közkívánatra.

Közkívánatra.

A kölyök

c. filmet melynek a főszerepét **Charlie
Chaplin** és **Jackie Coogan** játssza,
még két napig műsoron lesz.

Műsoron kívül

egy 2 felvonásos **Zigotto** filmbohózat.**Apollo-mozgó**

Kedd, február 2.

Harry Piel
a légi kalózkodásban.

Műsoron kívül egy filmbohózat „Ó”-vel.

KÖZGAZDASÁG

**Elfogadták a kolozsvári
közgazdasági szabadegyetem felállításának tervét**
Országos akció a magánbankkamatláb szabályozása érdekében. Igazgató-
tanácsi ülés a kereskedelmi és iparkamaránál

(Cluj-Kolozsvár, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délelőtt 11 órakor tartotta meg rendes havi ülését a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara igazgató-tanácsa. Negrutiu F. Juon kamarai elnök nyitotta meg az ülést, utána Sutzu törvényszéki bíró Jahoda A. Károlyt igazgatótanácsi póttagként beiktatta a tizedik kategóriába. Az ülés az elnöki és ügyforgalmi jelentést minden módosítás nélkül elfogadta. Negrutiu elnök bejelent, hogy a kereskedelemügyi miniszter felhívta a kamarát, hogy egy főtitkári és egy titkári állás betöltésére terjesszen fel jelölteket, még pedig a kamarai törvény rendelkezései értelmében minden titkári állásra legalább két jelöltet. Javasolja, hogy a már felterjesztett N. Caciula jelenlegi főtitkáron és Kiss Béla titkáron kívül pótlólag d. Bereczky Ernő és E. Macelariu referens titkárokat terjesszék fel.

Az elnöki javaslatához elsőnek Pop Petru szólal fel, aki javasolja, hogy pótlólag dr. Bereczky és Macelariu helyett Moise Anghelt és Garbaceanu akadémiai tanárt terjesszék elő kinevezés végett. Jonescu, a Banca Nationala igazgatója hasonló értelemben szólal fel. Utána Ciortea akadémiai rektor kéri, hogy a kamara a titkári állások betöltésére hirdessen pályázatot. Hatiegan Emil egyetemi professzor csatlakozik Ciortea javaslatához, amely után az elnök szavazásra teszi fel a kérdést. Az ülés szavazattöbbséggel úgy határozott, hogy Caciula és dr. Kiss Béla felterjesztését továbbra is fentartja, a másik két titkári jelöltra pedig pályázatot hirdet.

A szavazás után a kamara elnöksége előterjeszti a bizonyítvánok és számlahitelesítések után szedendő illetékjavaslatát, amelyben kéri, hogy arravaló tekintettel, hogy a kamara tagjai a kamara fenntartásához jelentékeny adóval járulnak hozzá, bizonyítványok és mindenféle véleményező javaslatok részükre díjmentesen állíttassék ki és csupán az effektív bélyegköltés

Megkezdik a vasúti vonalak kijavítását. Bukarestből jelentik: A CFR igazgatótanácsa ma délelőtt ülést tartott, amelyen a megrongált vasúti vonalak helyreállításának kérdésével foglalkoztak. Errevonatkozólag több javaslatot vettek megvitatás alá. Előben elhatározták, hogy a legrövidebb időn belül megkezdik a vasúti vonalak kijavítását.

Harminczszázalékkal emelik a francia vámtarifát. Párisból jelentik: Lapjelentések szerint a francia kormány rövidesen törvényjavaslatot terjeszt a kamara elé, amellyel az összes érvényben lévő vámtarifákat harminczszázalékkal felemeli. A javaslat, ha törvényerőre emelkedik, az állami bevételek évenként 400 millió frankkal emelkednek.

A román orosz postaforgalom felvétele. Kiszavsból jelentik: A posta főnöke tegnap hivatalos átiratot küldött a belügyminisztériumtól, amely Szerbet-Oroszország és Románia között a postai forgalom felvételéről rendelkezik. A belügyminiszter a kisen evi főpostán egy külön ügyosztályt létesített, amely Oroszországgal a postaforgalmat intézni fogja és a levélszűzrőt ellátja.

Csehszlovákiában törvény készül a háborúelleni tartozások rendezésére. Prágából jelentik: A kormány az újra összeülő nemzetgyűlés elé rövidesen új törvényjavaslatot terjeszt, amellyel a békeszerződés által előírt oly tartozások kötelezettségének kérdését rendezi, amelyek

geket fizessék meg. Dr. Bornemisza igazgatótanács tag kéri, ne tegyenek kivételt a kamarai tagokkal, hanem velük is fizetessék meg az illetékeket. Az ülés ilyen értelemben határoz.

A múlt évről fenmaradt 170.722 lej költségvetési fölösleg felhasználása iránt az igazgatótanács úgy döntött, hogy azt az inasotthon céljaira bocsájtja.

Az elnök ezután bejelent, hogy a brailai kereskedelmi és iparkamara országos akciót indított az iránt, hogy a magán bankkamatlábat egységesen rendezzék és felkéri az akcióban való részvételre a kolozsvári kamarát is. Schwartz Jakab levelezőtag hosszabb beszédben fejtegeti, hogy ebben a kérdésben sürgősen kell eljárni, mert a magas kamatok romlásba kergetik úgy az ipart, mint a kereskedelmet, aminek legszembetűnőbb bizonyítéka az a sok csőd, amely a kereskedelmi életben egymást követi.

A bélyegtörvény és a munkásbiztosítási törvényjavaslatok ügyében a kamara vezetősége ellenjavaslatokat terjesztett az igazgatótanács elé, melyet az ülés elfogadott és utasította a kamara vezetőségét, hogy az illetékes minisztériumoknál tegye meg a szükséges lépéseket a törvényjavaslatok módosítása iránt.

A napirend utolsó pontja a közgazdasági és társadalomtudományi szabadegyetemnek a kamara által való létesítésének a kérdése volt. Az igazgatótanács, mintán Somlea, dr. Bornemisza és Hatiegan professzor hozzászólásait meghallgatta, az egyetem felállításának tervét egyhangulag elfogadta és megbizta a kamara vezetőségét, hogy háromszázezer lej évi költségvetéssel a tervet valósítsa meg. Utasította azonban az elnökséget arra, hogy az egyetem vezetőinek és tanárainak a névsorát állítsa össze és egy, a kolozsvári igazgatótanács tagjai által tartandó ülésen jóváhagyás végett mutassa be. Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést félhárom órakor berekesztette.

még a volt Ausztria, a volt Magyarország, illetve a volt Monarchia régebbi kötelezettségéből erednek. Az új törvénytervezet kezdő paragrafusai kimondják: a csehszlovák állam egyáltalában nem vállalhat a volt Ausztria, Magyarország, illetve a volt osztrák magyar monarchia háborúelleni mindenfajta tartozásának fizetését kötelezettségéből megfelelő részt, csupán olyanokból, amelyekről járadékpapírok, államjegyek, kötelevények, értékpapírok és bankjegyek vannak, s amelyekből eredő kötelezettségek a békeszerződések idevágó szakaszaiban különben is meg vannak jelölve.

Állami kuponok és sorsjegynyeremények beváltása. Bukarestből jelentik: Február elsejétől kezdődőleg a pénzügyminisztériummal kötött megállapodás szerint az állami kötvények és sorsjegyek kuponjait, illetve nyereményeit a Banca Nationala fogja ezután kifizetni. A vidéki fiókoknál a kifizetés legkésőbb folyó hó 10-én meg fog kezdődni. Az érdekelt felhívják, hogy a személyazonosság megállapításához szükséges iratokat a beváltásnál vigyék magukkal.

Utiköltsége megtérül az árdifferencián, ha
kárpitos anyag
szükségleteit **Back Bernát Oradea-M.**
Piata Regina Maria 1. sz. atalt szerzi be.
Telefon 9-55

Breuer Üreskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.
Uri divat és kalapkülönlegességek üzlete,
férfi és női keztyűk nagy választékban.
Cluj, Piata Unirei 8.

A fé
hogyan
Céja az
világítás
nah ked

Cse
behozatal
szlovák pé
február hav
gabonaárak
behozatali
az tervezve

A lej Zár
postán —
Kolozsv
mellett a d
mok alakult
Bécs 81-
pest 810-81
43 70, Newy
1102, Milánó
Zürich.
208 00, New
1950 00, Mil
pest 72 60,
Varsó 72 50,
Bukare

—, Londó
9-10, Zürich
Budapest —
Bukarest
márka 53 00
sterling 1085
43 00, olasz
890, dollár 23
schilling 31-50
8-60, belga fr

Mégis cs

„II

kellemes hat
Mindenütt
Egyedüli
Reszli
Cluj, Cal
Sighetul-Marn
Adolf illatsz

Tib
c é r

Sürgönyici

A fénygazdaságtan azt tanítja,

hogyan lehet a fényben rejlő gazdasági és kulturális erőket kiaknázni. Célja az, hogy a fény fogyasztójának útmutatást adjon, miként lehet helyes világítással üzletének forgalmát, az utcai forgalom biztonságát és a lakásnak helyességét fokozni.

OSRAM

Csehszlovákia nem emeli a gabona behozatali vámját. Prágából jelentik: A csehszlovák pénzügyminisztérium közlése szerint február havában, araváló tekintettel, hogy a gabonának változatlanok maradtak, a gabona behozatali vámtarifáját nem emelik fel, amint az tervezve volt.

TŐZSDE

Február 1-én

A lejti zártkörben 232.50, Párisban 11.75, Budapesten —, Bécsben —

Kölcsvár. Mérésekkel élénk forgalom mellett a devizapiacra ma az alábbi árfolyamok alakultak ki:

Bécs 31.70-31.80, Prága 6.65-6.70, Budapesten 31.0-31.6, Páris 8.55-8.60, Zürich 43.85-43.70, Newyork 224.00-225.50, London 1097-1102, Milánó 9.10-9.20.

Zürich. Zárlet: Berlin 123.40, Amsterdam 235.00, Newyork 515.00, London 2522.50, Páris 1950.00, Milánó 2085.50, Prága 1534.50, Budapest 72.60, Belgrád 917.00, Bukarest 232.50, Bécs 72.50, Bécs 73.00.

Bukarest. Devizák: Páris 8.56, Berlin —, London 1097, Newyork 225.00, Milánó 9.10, Zürich 43.50, Bécs 31.80, Prága 6.68, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 835, német marka 59.00, leva 1.55, török lira 115, font sterling 1085, francia frank 8.55, svájci frank 43.00, olasz lira 9.20, drachma 2.70, dinár 890, dollár 223.50, lengyel forint 29.00, osztrák schilling 31.50, magyar korona 31.50, cseh korona 3.00, belga frank 10.10, holland forint —.

Mégis csak legjobb a készlektől

„IDEAL“

borotváló por mely az ország területén higienia szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marja

kellemes hatást hagy utána. — Ovakodjunk az Mindenütt kapható. Tartalmas utántöltőktől. Csak az „IDEAL“ Egyedüli készítője: felírásu a valódi.

Keszling József fodrász Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sigheul-Marmarosei egyedárusítója Glatzman Adolf illatszertár Str. Bogdan Voda 40

Árverési hirdetés Herskowitz és Schwartz déli terméskereskedők felhívására elárvereztetik 70 métermézes gránát bányát, Regeen, f. h. 4 é. n. d. u. 2 órákor, Mátyás Adolf árvereztető lakásán. Kiszámlási ár 660 lei métermézesként. Vevői kötelesek az árut azonnal átvenni és kifizetni.

Bankok, kereskedelmi vállalatok zárstámadásait és bármint nyomatványait izléses kivételben és olcsón készíti

CLUJ STR. BARON L. POP 10

NYILTTÉR

E rovatban közölték a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

Abrahám & Simon Targu Mures, 1925. január 25-én.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Síróta Leó egyetlen hangversenye pénteken este. Síróta Leó, az eu ópászerte ismert legnagyobb zongoraművész pénteken este negyed 11-kor tarja a Magyar Színházban. Tavaly volt először Síróta Leó Kolozsvárott és olyan hatalmas sikere volt, hogy most minden bizonyal tele színház fogja ünnepelni a kiváló zongoraművészt, akinek ezidei hangversenye még a tavalyit is felülmúlja programjában. Liszt, Mozart, Bach, Chopin és Bognarsky van műsoron és ezzel a programjával járta be Európát. A péntek esti koncertjére már lehet váltani jegyeket a pénztárnál. Miénk az éjszaka. Regény szerepel a színház műsorán olyan rendkívül érdekes és szép hangulatú színdarab, mint a Kisteméckers Miénk az éjszaka. Nálunk parádés szerepváltásban, az igazán rendezés mellett folynak a próbák. Szombaton este lesz a premijere. A próbák hangulatából arra lehet következtetni, hogy ennek az ambícióval készülődő előadásnak Kolozsvárt is nagy sikere lesz. A Lénk az éjszaka premijere már lehet váltani jegyeket.

Magyar Színház heti műsora

- Kedd: Annabál (4-adszor. Napibérlet 68 szám B. Sorozat 226)
Szerda: Annabál (5-ödször. Bérletszűnetben. Sorozatszám 227)
Csütörtök: Annabál (6-ödször. Bérletszűnetben. Sorozatszám 228)
Péntek fél 8 kor: Dolly (Operett. Neményi, Ihsz Aladárrel Esti előadás, leszállított helyárrakkal. Bérletszűnet. Sorozat 229)
Péntek este negyed 11 kor: Síróta Leónak, Európa leghíresebb zongoravirtuozának egyetlen kolozsvári hangversenye. (Felemelt helyárrak. Napibérlet 69 sz. A. Sorozat 230 Azoknak a bérleőknek, akiknek a késői kezdet alkalmatlan, a titkári iroda készségesen visszatéríti bérlethányaduk összegét csütörtök délig).
Szombat d. u. 4 kor: A biboros. (Ifjúsági előadás, igen olcsó helyárrakkal. Előadó tanár: Pálffy Márton. Sorozat 231)
Szombat este 8 kor: Miénk az éjszaka (Újdonság először. Poor Lili fellépésével. Premier-bérlet 35 sz. Sorozat 232)
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Mézskalács (Operett, 13 adszor. Neményivel, Ihszszal. Leszállított helyárrak. Sorozat 233)
Vasárnap d. u. 6 kor! Miénk az éjszaka! (Poor Lili fellépésével. Rendes helyárrakkal. Sorozat 234)
Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Annabál (Operett. Bérletszűnet. Lengyel Irén, László és Ihszszal. Sorozat 235)
Hétfő: Miénk az éjszaka! (Poor Lili fellépésével. Napibérlet 70 szám B. Sorozat 236)

Gabella-jegyek Révész Ernő könyvnyomdája - Marosvásárhely

Pierre borotva-pengét. Kérjen mindenütt. A legjobb fémkeverék, a legtökéletesebb gyártmány. Garantált minőség. 1800

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor cérna és fonalárúk importja a G. B. C. védjeggyel olasz cérna romániai kizárólagos egyedárusítása. Sürgönycim: Drapeau Arad, Str. Horia 1. Telefon: 6-83.

G... k tervét... n. Igazgató... nemisza igazgató... vettél a kamarai... tessék meg az... mben határoz... 70.722 lej költ... iránt az igaz... zt az inasotthon... hogy a brailai... zágos akciót in... bankamatlábát... i az akcióban... i kamarát is... szabb beszéd... dásban sürgösen... atok romlásba... kereskedelmet... téka az a sok... etben egymást... munkásbiztosítási... kamara vezető... az igazgatóta... dott és utasi... y az illetékes... szükséges lé... dosítása iránt... közgazdasági... egyetemnek a... a kérdése volt... alea, dr. Bor... hozzászólásait... tásának a tervét... zta a kamara... lej évi költség... Ucsítottá azon... egyetem ve... át állítsa össze... ács tagjai által... tt mutassa be... k az ülést fél... orország, illetve... ségéből erednek... afusai kimond... an nem vállal... illetve a volt... tti mindenfajta... éből megfelelő... járadékpapírok... pírok és bank... kötelezettségek... ban különben... egygyeremé... ntik: Február... nisztériummal... mi kötvények... yereményeit a... fizetni. A vi... bb folyó hó... ekelték felhi... megállapítá... tásnál vigyék... encián, ha... yag... Oradea-M... szerzi be... tittat... 8.

